

№ 72 ნოემბერი - დეკემბერი 2023 წელი

რელიგიურ-საგანმანათლებლო ჟურნალი

საღთი მოვარე

ელზბათ ას-ნაჰრა - مسجد قبة الصخرة
ელდის გუმბათოვანი მეჩეთი

აღ-აჰმადის მეჩეთი - المسجد الأقصى

წინასიტყვაობა

ძვირფასო მკითხველნო, მოგესალმებით მოწყალე და მწყალობელი უზენაესი ალლაჰის სახელით, უზენაეს ალლაჰს უსაზღვრო ქება-დიდება ყოველივე ბოძებული სიკეთისათვის. ისლამი არის მოაზროვნე ადამიანის მიერ არჩეული სწორი გზა, რომელიც მას დაეხმარება ამქვეყნიური და იმქვეყნიური სიმშვიდის მოპოვებაში. ბედნიერებისკენ მიმავალი გზა სწორედ, რომ ისლამსა და მის ღვთისმსახურებაზე გადის. ის ყველაფერი, რასაც ალლაჰი გვიბრძანებს, მიმართულია კაცობრიობის გადარჩენის, განვითარების, წინსვლის, წარმატების და მშვიდობის ხელშეწყობისკენ... სამწუხაროდ დღევანდელ რეალობაში, კაცობრიობა დიდი დილემის წინაშე აღმოჩნდა.

რა სამწუხაროა რომ ახლო აღმოსავლეთში სასტიკი ომი გაჩაღებული. შემაძრწუნებელი და გულის მომკვლელი სიუჟეტები ვრცელდება სოციალური ქსელებითა და სხვადასხვა მედია საშუალებებით. ადამიანები უმძიმეს განსაცდელში იმყოფებიან. რამოდენიმე ათასი უდანაშაულო ადამიანის, მათ შორის ბავშვების, დედების, ქალების და მოხუცების სიცოცხლე შეეწირა საომარ დაპირისპირებას. ომი არის საშინელება, რის შედეგადაც ნადგურდება ინფრასტრუქტურა, სახიზრდება და იღუპებიან ადამიანები. მოუშუშებელი ტკივილი, მტრობა და შუილი გადადის თაობიდან თაობებზე. ალლაჰს ადამიანი გაჩენილი ჰყავს, როგორც უმაღლესი და პატივდებული არსება და არგაუჩენია იმისათვის, რომ ერთმანეთს ეომონ და სისხლი ღვარონ, მათი დანიშნულება ისაა, რომ გამჩენს ემსახურონ, ასევე მშვიდობიანად და ჰარმონიულად ითანაცხოვრონ. დედამიწა ყველას დაიტევს და ყველას დააპურებს, რამეთუ ადამიანის გამჩენი და სარჩოს მომადლელები დიადი ალლაჰია. ადამიანს დაბადებისთანავე მისთვის სასიცოცხლოდ საჭირო რიზყი (სარჩო) დაჰყვება, რომლის თავდებიც თვით უზენასეი ალლაჰია. მთავარია ეგოისტმა და ქონებაზე დახარბებულებმა არ წაართვან იგი. დღეს რომ დედამიწის სხვადასხვა კუთხეში ათიათასობით და შეიძლება ითქვას მილიონობით ადამიანი, ბავშვი შიმშილით იღუპება, ამის მიზეზი ის კი არაა რომ დედამიწას არგააჩნია მათი გამოკვების რესურსი, არამედ ის რომ ცალკეული ხარბი და გაუმადლარი ადამიანები ითვისებენ, იტაცებენ მათნილ ლუკმა-პურსა და ერთმანეთს მილიარდერთა რიგებში მოსახვედრად ეჯიბრებიან. სამყაროთათვის წყალობად მოვლენილი ალლაჰის შუამავალი (ს.ა.ვ) ხომ ასე ბრძანებდა. „ადამიანს ერთი ხევი ოქრო რომ ქონდეს, მეორეს სურვილი გაუჩნდება, მის პირს მინის გარდა ვერაფერი ვერ ამოავსებსო“. წმინდა ყურანში უზენაესი ალლაჰი ასე მოუწოდებს ადამიანებს. „ჰეი ადამიანებო შექველად ერთი მამრიდან და ერთი მდედრიდან გაგაჩინეთ თქვენ და რომ შეიცნოთ ერთმანეთი დაგადგინედ ერებად და ტომებად, შექველად თქვენგან ყველაზე პატივდებული ალლაჰის წინაშე თქვენში ყველაზე უფრო ღვთისმოშიშია“. ესე იგი განსხვავებული ეროვნების ადამიანებმა უკეთ უნდა შეიცნონ ერთმანეთი, იმეგობრონ და

იცხოვრონ მშვიდობიანად, საჭიროების შემთხვევაში დაეხმარონ ერთმანეთს, არა უმტრონ და არც ერთმანეთის სისხლი ღვარონ.

ნუთუ არაა საკმარისი ამდენი სისხლი და ტკივილი იმისათვის, რომ გონს მოეგონ ადამიანები და იცხოვრონ მშვიდობიანად, ნაცვლად სისხლის ღვრისა და მტრობისა. 21-ე საუკუნეში უკვე დროა კაცობრიობამ მაგალითი აიღოს წარსულიდან, ნაცვლად ომების, მტრობისა და სისხლის ღვრისა იზრუნონ დედამიწაზე მშვიდობიანი თანაცხოვრების გზების გამონახვაზე. არაფრად არ ღირს ამდენი უდანაშაულო ბავშვის სიკვდილი, დასახიჩრება, დაოპლება, უსახლკაროდ დატოვება, ამდენი ადამიანის ჩაგვრა, ტანჯვა და წვალება. ნუთუ ჰგონიათ მჩაგვრელებს შერჩებათ ეს ყველაფერი და ამდენი ჩაგრულის წყევლა ტყუილად ჩაივლის. ალლაჰი ხომ ხედავს და იცის ეს ყველაფერი, მათ შორის ის ხრიკები რასაც მჩაგვრელები და ურწმუნოები აკეთებენ. ყურანში ვკითხულობთ.

„მოიგონეს ხრიკი და ალლაჰმა მათი ხრიკი ჰქმნა ამაოდ შექველად ალლაჰი უმარჯვესია ხრიკის მომგონთადმი“.

არ იფიქრო რომ ალლაჰი უგულისყუროა იმის მიმართ რასაც ურჯულოები აკეთებენ, მხოლოდ უვადებს მათ იმ დღემდე როდესაც შიშით თვალები გაუცეცდებათ. მორწმუნე ადამიანი ვალდებულია დადგეს ჩაგრულის გვერდით, არა აქვს მნიშვნელობა ჩაგრული მუსლიმი იქნება თუ არა მუსლიმი. ჩვენთვის კატეგორიულად მიუღებელია ომები, სიხლის ღვრა და ჩაგვრა, მით უმეტეს თავდასხმები მშვიდობიან მოქალაქეებზე, საავადმყოფოებზე, სამლოცველოებსა და საზოგადოებრივ ობიექტებზე. ისლამის თანახმად ყველა ადამიანს აქვს აღმსარებლობის, სიცოცხლისა და ქონების ხელშეუხებლობის უფლება. ალლაჰის შუამავალი (ს.ა.ვ) რომელიც სასტიკად კრძალავდა ჩაგვრას და სხვისი უფლებების შელახვას, სრულიად კაცობრიობას მოუწოდებდა, რომ ომშიც კი დაეცვათ შესაბამისი საჭირო წესები და კანონები. ბრძოლის დროს არ შეხებოდნენ ქალებს, ბავშვებს, მოხუცებს, სამლოცველოებს, ნათესებს, მცენარეებს, ცხოველებსა და ასევე არ უნდა ეწამებინათ ტყვეები.

ვგმობთ ყოველგვარ ძალადობას, ჩასაფრებას, ვერაგობას, ჩაგვრას, მშვიდობიანი მოქალაქეების ხოცვა-ჟლეტას, მოვუწოდებთ უფლებადამცველ საერთაშორისო ორგანიზაციებს, შეაჩერონ მშვიდობიან მოსახლეობაზე თავდასხმები და უმოკლეს დროში აღკვეთონ საომარი მოქმედებები. დღეს მშვიდობა და სიყვარული სჭირდება სამყაროს. მოდით ყველამ ერთად შევევდროთ და ვილოცოთ მშვიდობისთვის დედამიწაზე, დაე დასრულდეს ხალხთაშორის ომები, სისხლის ღვრა, უმწეოთა ჩაგვრა, შუილი და მტრობა. განმტკიცებულიყოს კაცთაშორის სიყვარული, მიმტევებლობა და პატივისცემა. დიად გამჩენმა მოგვმადლოს მშვიდობა ახლო აღმოსავლეთსა და მთელ მსოფლიოში.

რწმენა სულიერი კლიჩეების განსჯაა

რწმენა ადამიანს იმედითა და თავდაჯერებულობით ცხოვრებისკენ მოუწოდებს. რელიგიური ღირებულებების შიშსა და უიმედობაში წარმოჩენა ადამიანში შფოთვას იწვევს. უზენაესი ალლაჰის მოწყალება ყოვლისმომცველი და განუსაზღვრელია. ალლაჰის შუამავალი (ს.ა.ს.) ბრძანებს: „მისი მოწყალება და მიტევება, მრისხანებაზე უფრო მეტია“. (ბუხარი, რიყაყი, 19) ყველაფერი, სულიერი თუ უსულო, დიადი გამჩენის წყალობით არსებობს. რწმენა სულიერი ძალის განცდაა. ეს არის წყალობის, იმედისა და ნდობის წყარო. მომავალთან დაკავშირებული იმედები და მოლოდინები კეთილი ქმედებებითა და ჯილდოებით არის წარმოდგენილი. ცხოვრების სილამაზე და წყალობათა მრავალფეროვნება, მათზე ნდომასა და გაზიარების სურვილს კიდევ უფრო ზრდის. ისლამი ადამიანს სასონარკვეთილებებში ჩავარდნისგან იცავს და გვასწავლის, რომ უამრავი ცოდვის მიუხედავად, უზენაესი ალლაჰის წინაშე მიტევების კარი მუდამ ღიაა. შესაბამისად, იმედი ისეთი გრძნობაა, რომელიც ადამიანში სასონარკვეთილებას მტკიცედ ამარცხებს. ზოგჯერ დგება მომენტი, როცა ადამიანს ცხოვრება უიმედოდ

ეჩვენება, ველარ ხედავს მომავალს და გზას, რომლითაც შეძლებს განაგრძოს სვლა. თუმცა ღვთის იმედად მინდობა, მას გაუხსნის ჩაკეტილ გზებს და მიუხედავად უამრავი სირთულისა, იმედით და სრული რწმენით შეუდგება სასონარკვეთილების დამარცხებას.

იმედი და მომავალი განსაკუთრებით ახალგაზრდების საზრდოა, რადგან ახალგაზრდობის ასაკი ადამიანის ცხოვრების ყველაზე აქტიური პერიოდია. ეს ის მომენტიცაა, როცა მოზარდი ბავშვობის წლების ჩვევებს თავს ანებებს და სრულწლოვანებამდე მიდის. ყველა მათ მოთხოვნილებას, რომელსაც გუშინდლამდე, მშობლები თუ ახლობლები უზრუნველყოფდნენ, ცხოვრების ახალ ეტაპზე იცვლება და მათთვის პასუხისმგებლობის ახალი ერა იწყება. მათი ემოციებისა და მდგომარეობის გაგება მათთან ჯანსაღ კომუნიკაციას მოითხოვს, რაც სირთულის დაძლევაში, უდავოდ უდიდეს დახმარებას გაუწევს.

ვინაიდან ახალგაზრდებს არ გააჩნიათ იმედსა და თავდაჯერებულობაზე დაფუძნებული იდენტობა, უფრო ადვილად იპყრობს მარტოობისა და გაუც-

ხოების განცდა, რის გამოც შორდებიან მეგობრების ჯგუფს ან გარემოს. შედეგად, მართობის განცდა მას პატივისცემას და თავდაჯერებულობას სრულად ართმევს. ამ დროს ძალიან ბევრი ფარისეველი, ეგოისტი და გულგრილი ხდება. საბოლოოდ ეს პესიმისტური სურათი იწვევს გაუცხოებისკენ მიდრეკილებას, რასაც ახალგაზრდა რწმენისა და სულიერი კრიზისისკენ მიჰყავს. შესაბამისად, თავდაჯერებულობის სისუსტე და საკუთარი თავის მართვის უუნარობა, ადამიანებს მოდაზე და რეკლამაზე დამოკიდებულებს ხდის. ჩიხში შესული და სასონარკვეთილებაში ჩავარდნილი ადამიანი კი უამრავ უბედურების გზას მიმართავს, რაც დამლუპველია.

ნებისმიერ ადამიანს, განურჩევლად ახალგაზრდისა თუ უფროსისა, ბედნიერი მომავალი სჭირდება. ამ განცდით ახალგაზრდებმა ზურგს უკან ახალი სიო უნდა იგრძნონ. მათთვის აუცილებელია იდენტობისა და კუთვნილების პრობლემის დაძლევა, რათა შეინარჩუნონ სიცოცხლე და იპოვონ თავიანთი ადგილი საზოგადოებაში. განსაკუთრებით ის პრობლემები, რომლებსაც ისინი აწყდებიან მოზარდობის პერიოდში, შეიძლება შევუმსუბუქოთ სოციალური მხარდაჭერითა და გონივრული კომუნიკაციით.

რელიგია შრომას, ერთად ცხოვრებას, პლანეტის გაზიარებასა და დაცვას გვასწავლის, იმედი და მომავლის მოლოდინი კი ამ ღირებულებებისა და მოტივაციის საფუძველია. მართლაც იმედი ეს არის ამოუწურავი ძალა. ეს არის მონდომების, ძალისხმევისა და აზროვნების საგანძური.

უზენაესი ალლაჰი სასონარკვეთილ მონა-მსახურებს მოუწოდებს, რომ სასონარკვეთილებას არ მიეცნენ და მისი მონყალების იმედი არასდროს გადაიწერონ. სურა ზუმერის 53-ე აიათში ვკითხულობთ:

„ჰეი, მსახურნო ჩემო, რომელთაც ზღვარს გახვედით საკუთარი თავის საზიანოდ! არ მოიწყვიტოთ იმედი ალლაჰის ნყალობისგან. შექველად, ალლაჰი მიუ-

ტევებს ცოდვებს სრულად, რამეთუ იგია შემნდობი, მწყალობელი!“

აღნიშნულთან დაკავშირებით, გავიხსენოთ უჰუდის ბრძოლის ისტორიის ერთი მნიშვნელოვანი მომენტი. ბრძოლის მსვლელობისას, როცა მორწმუნეები გამარჯვებას უახლოვდებოდნენ, სწორედ ამ დროს წარმართები გადაჯგუფდნენ და მორიგ შეტევაზე გადავიდნენ. ამ დროს გავრცელდა ცრუ ამბავი, რომ მუჰამედი (ს.ა.ს.) ბრძოლის ველზე დაიღუპა. მიზანი მუსლიმების სასონარკვეთა და მათი დემორალიზება იყო. თუნდაც მცირე ხნით, მაგრამ მუსლიმები ამ ამბავის გაგებით ღრმა მწუხარებას და იმედგაცრუებას მიეცნენ. აიათში ვკითხულობთ:

„სიმამაცე არ დაკარგოთ და არ დამწუხრდეთ, ხოლო თუ ხართ მორწმუნენი, შექველად, აღმატებულნი იქნებით!“ (ალი ღიმრანი 3/139) ყოვლისშემძლე ალლაჰმა გვამცნო, რომ მორწმუნეები გაიმარჯვებდნენ, თუკი ისინი გამოიჩენდნენ გამძლეობასა და მოთმინებას თავიანთი რწმენის სიმტკიცეში. ფაქტობრივად, მუსლიმებმა, რომლებმაც შეიტყვეს, რომ შუამავალი (ს.ა.ს.) ცოცხალი იყო, ძალები თავიდან მოიკრიბეს და ბრძოლა განაგრძეს.

როგორც ისტორიული გამოცდილებიდან ჩანს, რელიგიის ახსნის მეთოდოლოგიაში ლამაზი და სამაგალითო ქცევა ისეთივე მნიშვნელოვანია, როგორც ტკილილი სიტყვა. განსაკუთრებით მორწმუნის მიერ ისეთი რამის საუბარი, რასაც სინამდვილეში არ აკეთებს, საზოგადოებაში იწვევს ნდობის დაკარგვას. საზოგადოებაში ამანათის ნამდვილი მეპატრონისთვის გადაცემა და სამართლიანი განსჯა, საუკეთესო ზნეობის გამოხატულებაა. სიტყვებისა და მოქმედებების წინა პლანზე დაყენება უფრო ეფექტურია, ვიდრე კარგი რჩევა. ერთ-ერთი ბრძნული გამონათქვამი გვასწავლის: „სანამ სიტყვას წარმოთქვამდე იგი მონაა შენი, ხოლო როცა მას წამოთქვამ, უკვე შენ ხდები მონა მისი“. დიახ, ეს რეალობის აშკარა ახსნაა, რომელზეც უნდა დაგვაფიქროს ბაგეებიდან გაჟღერებულ თითო სიტყვამ.

ერთიანობა და ბკეზღი - ბკეზღ ღრმძა

ლავა ბოლქვაძე

შეუძლებელია უსამართლობის წინააღმდეგ ბრძოლა, თუ სიკეთის სახელით არ ვმოქმედებთ. უსამართლობის წინააღმდეგ ბრძოლისას, თუ გვინდა მივაღწიოთ მიზანს, ამისათვის საჭიროა განვავრცოთ და გავავრცელოთ სიკეთე და მისი მნიშვნელობა. სინამდვილეში, არ უნდა დაგვავიწყდეს, რომ უსამართლობის წინააღმდეგ მებრძოლი არა ადამიანი, არამედ სიკეთეა. აქედან გამომდინარე, მათ, რომლებმაც არ იციან სიკეთის მნიშვნელობა, უსამართლობის წინააღმდეგ ვერ იბრძვიან. უზენაესი ალლაჰი პირველ რიგში გვიბრძანებს შევისწავლოთ ყურანი და ჩავწვდეთ მის სიღრმისეულ მნიშვნელობას, რადგანაც, ამის გარეშე შე-

უძლებელია შედგეს ერთიანობა უსამართლობის წინააღმდეგ.

უზენაესი ალლაჰი ყურანის მეშვეობით გვასწავლის მეთოდებს, თუ როგორ უნდა შევინარჩუნოთ ერთიანობა და შევქმნათ საზოგადოება, რომელიც აღმოფხვრის უსამართლობას.

ყურანში შემდეგნაირად გვიბრძანებს ალლაჰი: „დააკანონა თქვენთვის სარწმუნოებაში, რაც უბრძანა ნუჰს და რომელიც ზემთაგაგონეთ შენ, რაც ვუბრძანეთ იბრაჰიმს, მუსას და ლისას: **„რომ დაიცავით სარწმუნოება და არ დაიყოთ მასთან მიმართებაში“.** (შურა, 13)

მიუხედავად იმისა, რომ სხვადასხვა მოციქულების მიერ ნაქადაგები რელიგია შეიცავს განსხვავებულ რელიგიურ კანონებს, რწმენისა და ზნეობის არსი ერთნაირია. ეს ერთ-ერთი მტკიცებულებაა იმისა, რომ ალლაჰის მიერ გამოგზავნილი რელიგია, ერთი საერთო რელიგიაა, რომელიც სხვადასხვა დროს, სხვადასხვა მოციქულების მიერ იქნა ნაქადაგები და არ შეცვლილა მათში რწმენის საკითხები. ისლამის აღქმის მიხედვით ერთ-ერთი და ყველაზე მნიშვნელოვანი საკითხი სამყაროს გამჩენისა და ბატონ-პატრონის, უზენაესი ალლაჰის ერთადერთობაა. სწორედ, ყველა მოციქული და მათ მიერ ნაქადაგები რელიგია პირველ რიგში სამყაროს გამჩენის ერთადერთობაზე ამახვილებდა ყურადღებას.

მიზეზები, რომლებიც ხელს უწყობს დაყოფას რელიგიაში, უნდა იქნას შესწავლილი, რომ აღმოიფხვრას ყოველივე ეს და შედგეს ერთიანობა. პირველ მიზეზად შეიძლება დავასახელოთ შური.

„უეჭველად, ალლაჰის წინაშე სარწმუნოება ისლამია და მხოლოდ მას მერე, რაც ცოდნა მიიღეს, ერთმანეთის შურით გაიყვნენ ისინი, რომელთაც წიგნი ებოძათ. და თუ ვინმე არ ინამებს ალლაჰის აიათებს, უეჭველად, ალლაჰი მსწრაფლგანმკითხველია!“ (ალი-იმრანი, 19)

უზენაესი ალლაჰი, წიგნის ხალხის მაგალითით გვაჩვენებს, რომ ადამიანები, შურის გამო იყოფიან, რადგანაც თითოეულს სურს საკუთარი თავის წინა პლანზე დაყენება. ამას, თან ახლავს ჯიუტობა, სხვადასხვა შეხედულებების (დაუფიქრებლად მისი სარგებლისა) წინა პლანზე წამოწევისა და განსხვავებულობის სურვილი, ასევე საკუთარი თავის განდიდება და სხვა მსგავსი

თვისებები, რომლებიც ხელს უწყობს ადამიანებს შორის ურთიერთობის დამახინჯებას და აქედან გამომდინარე დაყოფას რელიგიაშიც. ღირებულება, რომელიც თითოეული მუსლიმის ქმედების საფუძველი უნდა იყოს, უზენაესი ალლაჰის კმაყოფილების მოპოვების სურვილია, რომელიც მხოლოდ და მხოლოდ მის მიერ გამოგზავნილი რელიგიის შესაბამისად ცხოვრების შემთხვევაში იქნება მიღწეული.

მეორე მიზეზად შეიძლება დავასახელოთ უთანხმოება, რომელიც მომდინარეობს ალოგიკური, დაუფიქრებელი, მხოლოდ და მხოლოდ დაზეპირებული შეხედულებებისგან, რომლებსაც არანაირი სარგებელი არ მოაქვთ საზოგადოებისთვის. უთანხმოება, რომელიც ხშირ შემთხვევაში შურისა და გაუტანლობისგან მომდინარეობს, საზოგადოებაში ინვესტაციას დაყოფას, რის შედეგადაც საზოგადოება სუსტდება და ხდება უნებისყოფო უსამართლობის წინააღმდეგ. საზოგადოებაში მშვიდობის ჩამოსაყალიბებლად და ერთიანობის გასამტკიცებლად ალლაჰი გვიბრძანებს:

„და იყოს ხალხი თქვენგან სიკეთისკენ მომწოდებელი, მბრძანები მოსაწონისა და უკეთურების აღმკვეთი...“ (ალი-იმრანი, 104)

„არ არის საჭირო, რომ მორწმუნეები ყველა ერთად გავიდნენ სალაშქროდ. ამრიგად, არ წავიდეს სალაშქროდ თითოეული ტომიდან მცირე ნაწილი, რათა მათ კარგად შეისწავლონ სჯული და შეაგონონ თავიანთი ხალხი, როცა ისინი უკან დაბრუნდებიან! ეგებ მოკრძალებული იყვნენ ეგენი!“ (თევე, 122)

ამ უკანასკნელ აიათში საკმაოდ ნათლად ჩანს, რომ რელიგიის სიღრმისეულად შესწავლა და მათი ხალხისთვის გადაცემა

მცირე ჯგუფის ვალდებულებაა, დანარჩენი საზოგადოების წევრები კი ვალდებულები არიან შეისწავლონ მათგან და შესაბამისად შეასრულონ მათთვის სავალდებულო კანონები.

დღესდღეობით, თუ დავაკვირდებით უთანხმოება უფრო მეტად მომდინარეობს უცოდინრობისგან, რაც ხელს უწყობს უფრო და უფრო საზოგადოების დაყოფას. რა თქმა უნდა, ყველა მუსლიმი ვალდებულია საბაზისო ცოდნა გააჩნდეს მისი რელიგიის შესახებ, თუმცა ეს იმას არ ნიშნავს, რომ ყველა მუსლიმს ან მორწმუნეს უფლება აქვს ისაუბროს რელიგიის სახელით საზოგადოებაში და მოახვიოს ხალხს ისეთი შეხედულებები, რომლებიც გამოიწვევს არეულობას. ყურადღება უნდა გამახვილდეს იმაზე, რომ რელიგიის ცოდნა არ მოიცავს მხოლოდ რელიგიის მეცნიერებებში განვითარებას (მითუმეტეს მხოლოდ ერთი რელიგიის), არამედ რელიგიის ცოდნა მოითხოვს ჩახედული იყო მეცნიერებებში, რომელიც უშუალოდ კავშირშია ადამიანის ბუნებასთან, საზოგადოებასთან, მმართველობასთან და ა.შ. მხოლოდ ამ ყველაფრის შემდეგ ექნება ადამიანს საზოგადოდ რელიგიურ და საზოგადო თემებზე საუბრის უფლება. თუ დავაკვირდებით დავინახავთ, რომ ძვირფასი მოციქულის მუჰამედის შემდგომ პერიოდში მქადაგებლები და სწავლულები სხვადასხვა დარგში იყვნენ განვითარებული და ეს ყველაფერი, მათ ეხმარებოდა მინიმუმამდე

დე დაეყვანათ უთანხმოება და გაემყარებინათ ერთიანობა საზოგადოებაში.

სურა იუსუფის 108-ე აიათში შემდეგნაირად არის ნაბრძანები: „უთხარი : „ეს არის ჩემი მისია. მოვიპატიჟებ ალლაჰისკენ ცხადი მტკიცებულებით მეც და ჩემზე მომყოლებიც. დიდება ალლაჰს! და მე არა ვარ წარმართთაგანი.“

რელიგიის სახელით ცხადი მტკიცებულებების შესახებ საუბარი, მხოლოდ მათ შეუძლიათ, ვინც სიღრმისეულადაა დაინტერესებული ამ ყველაფრით, რადგანაც აიათში ნახსენები ცხადი მტკიცებულებები ალქმისა და ეპოქის შესაბამისად უკეთესად უნდა იქნეს განმარტებული და სწორად უნდა იყოს გადმოცემული, წინააღმდეგ შემთხვევაში სხვები ე.წ. ცხად მტკიცებულებებს მოციქულის პერიოდს მიაკუთვნებენ, რაც რელიგიის უნივერსალურობას ეწინააღმდეგება. პასუხისმგებლები კი ისინი იქნებიან, ვინც ეპოქის შესაბამისი ენით არ გადასცემს ადამიანებს ყურანში არსებულ მტკიცებულებებს და არ მოუწოდებს მათ სიკეთისა და სამართლიანობისაკენ შესაბამისი მეთოდითა და ენით.

სამართლიანობა და სიკეთე მანამ არ იქნება საზოგადოებაში, სანამ თვითონ საზოგადოება ამისთვის არ გაირჯება. საზოგადოების წევრებმა თავიანთი საქმის საუკეთესოდ შესრულებაზე უნდა იფიქრონ.

აქედან გამომდინარე, განათლების (ამ შემთხვევაში რელიგიის) დარგით დაინტერესებულები გარკვეული უნდა იყვნენ იმაში, თუ რამდენად მნიშვნელოვანია რელიგიის მეცნიერებების ლოგიკურ საფუძველზე დაყრდნობით განმარტება, რათა ადვილად მოიხილონ ადამიანები რელიგიისკენ, ასევე უნდა იცოდნენ სხვადასხვა ეპოქაში გამოყენებული ქადაგების მეთოდების შესახებ, ასევე უნდა შეეძლოთ სამართლიანობისა და მშვიდობის ობიექტური ანალიზის გაკეთება, რომ არ ჩავარდნენ ცდომილებაში განსხვავებული შეხედულების მქონე ადამიანების, სხვა რელიგიის აღმსარებლების, სხვა ერის წინაშე. მხოლოდ ასე შეიძლება დავიდეს მინიმუმადე უთანხმოება, რომლის მეშვეობითაც ინგრევა ერთობა.

ყურანის სხვადასხვა სურათში უზენაესი ალლაჰი ჯანსაღი საზოგადოების ჩამოყალიბებისთვის გარკვეულ მითითებებს გვაძლევს. მაგალითისთვის რამდენიმე აიათი შეიძლება მოვიყვანოთ:

1. მაშ, მოაქციე შენი სახე ერთმორწმუნე სარწმუნოებისკენ, ალლაჰმა ასეთი თვისება თანდაყოლა ადამიანს დაბადებიდანვე. ალლაჰის გაჩენილს შეცვლა არ უნერია. ეს არის ჭეშმარიტი რელიგია, მაგრამ ადამიანთა უმრავლესობა არ უწყიან! სინანულით მოცულნი და მოკრძალებულნი, აღავლინეთ ლოცვა ჭეშმარიტად და არ იყოთ წარმართთაგან, იმათ გვარად, რომელთაც განხეთქილება შეიტანეს თავიანთ სარწმუნოებაში და დაიყვნენ სექტებად, და ყოველი მათგანი ხარობს იმით, რაც გააჩნია! (რუმი, 30-32)

2. ჭეშმარიტება შენი ღმერთისგანაა და ნუ იქნები შენ მათ შორის, ვისაც ეჭვი ეპარება. (ბაყარა, 147)

3. შემწყნარებლობა დაიდგინე შენ, უბრძანე სიკეთე და უმეცართ ზურგი აქციე. და თუ ეშმაკმა გიბიძგოს ცდუნებისკენ, უმაღვე ალლაჰს მიეკედლე. უეჭველად, იგი ყოვლისმსმენია, ყოვლისმცოდნეა. (არაფ, 199-200)

4. და ჰმორჩილეთ ალლაჰსა და მის შუამავალს და არ შეეცილოთ ერთმანეთს, თორემ სულით დაეცემით და ძალას დაკარგავთ. და იყავით მომთმენნი, უეჭველად, მომთმენთანაა ალლაჰი! (ენფალ, 46)

5. და არ იყოთ იმათი მსგავსი, რომელთაც დაივიწყეს ალლაჰი, და დაავიწყა თავიანთი თავი. სწორედ, რომ ისინი არიან გზასაცდენილნი. (ჰაშრ, 19)

უზენაესმა ალლაჰმა ადამიანი ცოდვის გარეშე გააჩინა და მას ჩაუწერა ალლაჰის რწმენა, მასზე თაყვანისცემა და სიკეთის კეთება. ადამიანს მოეთხოვება მასში ჩანერგილი ეს ყველაფერი ზედმიწევნით შეასრულოს და გზიდან გადაცდომის შემთხვევაში მოინანიოს, რათა არ იყოს ნაგებულთა შორის. როგორც ზემოთ მოხსენებულ აიათებშია ნაბრძანები მუსლიმები არ უნდა დაიყვნენ სხვადასხვა ჯგუფებად და არ უნდა ხედავდნენ საკუთარ თავს სხვებ-

ზე მალლა. გამომდინარე იქედან, რომ ცხადად ნათქვამიც და გულში არსებულიც სრულყოფილად მხოლოდ ალლაჰმა იცის, შეუძლებელია ვინმეს პრეტენზია ჰქონდეს სხვის მორწმუნეობასა და შეხედულებებზე. მორწმუნე მუსლიმის მიზანი, მხოლოდ ალლაჰის კმაყოფილების მოპოვებაა და ეს სხვადასხვა გზის მეშვეობით შეიძლება განხორციელდეს, აუცილებელი არ არის ყველა ერთ აზრს იზიარებდეს, თუმცა ამის მიუხედავად უნდა ეცეს პატივი განსხვავებულ შეხედულებებს და გზებს, რომლის მეშვეობითაც ადამიანები ალლაჰის კმაყოფილების მოპოვებას ცდილობენ. რა თქმა უნდა, ყველაფერი ლოგიკურად უნდა იყოს გააზრებული და არ უნდა უყურებდეს ადამიანი ყველაფერს ეჭვის თვალით, ვინაიდან ეს ყველაფერი ადამიანებში იწვევს უნდობლობას, რაც ერთმანეთისგან შორს დგომას და დანაწევრებას უწყობს ხელს. აქედან გამომდინარე თითოეულმა მორწმუნემ ყური უნდა უგდოს ალლაჰის ბრძანებებს, რომლებიც არა მხოლოდ პიროვნულ, არამედ საზოგადო კეთილდღეობისთვის საჭირო კრიტერიუმებს გვასწავლის. თითოეულ ადამიანს უნდა ესმოდეს ის, რომ მშვიდობის დამყარება საზოგადოებაში შესაძლებელია, მხოლოდ ალლაჰის კანონებზე დამორჩილებით. საბოლოოდ, ყურადღების გამახვილება შეიძლება მოთმინებაზე, რომლის მეშვეობითაც ადამიანი მიაღწევს სულიერ და პიროვნულ სიმშვიდეს. ალლაჰი გვამცნობს, რომ ის მათთან ერთადაა ვინც მოითმენს. მოთმინება ნიშნავს, გამოასწორო ყველაფერი, რისი შესაძლებლობაც გაქვს და მიენდო ალლაჰს ყველა შემთხვევაში, მაშინაც კი თუ განსაცდელთან პირისპირ აღმოჩნდები. სულიერად დაცემისგან თავის დასაცავად კი არასდროს უნდა დაივიწყო ალლაჰი და ყველა ნაბიჯის გადადგმისას გაიხსენო ის, რადგანაც ერთადერთი, რომელზეც სრულყოფილად მინდობა შეიძლება ყველაფრის გამჩენი, უზენაესი ალლაჰია.

ალლაჰმა თითოეულ ჩვენგანს შეგვაძლებინოს მისი ბრძანებების სწორად გაგება, შესრულება და სხვებისთვის გადაცემა.

მე სუფთა გული მაქვს

ჩვენს ირგვლივ ხშირად, გვესმის მსგავსი გამოთქმა „მე სუფთა გული მაქვს“, მსგავსი ფრაზები იმდენად ხშირია, ვერც კი წარმოიდგენ ისეთ ადამიანს, რომ არ ქონდეს სუფთა გული. ზოგჯერ ცუდი ქცევის გამოვლენისას, მაგალითად: ვილაცის ზურგს უკან ჭორაობისას, ამბობს რომ სიმათლეს რომ გაიგოს იმიტომ ჭორაობს, თორემ გული სუფთა აქვს. „ღმერთი ყოველთვის ჩემი გულის მიხედვით მაძლევს, ჩემი გული სუფთაა რადგან მე უბრალო ადამიანი ვარ, რომელიც არავის არაფერს არ ავლებს,“ „მთავარია სუფთა გული გქონდეს და რაც გინდა ის აკეთე“ - ხშირად ისმის მსგავსი ფრაზები. სინამდვილეში მსგავსი ფრაზებით ადამიანები ცდილობენ გაამართლონ საკუთარი არასწორი ქმედებები.

ჰეი თქვენ, რომელთაც ირწმუნეთ! არ გაჰყვით კვალსა ეშმაკისას. და ვინც მიჰყვება კვალსა ეშმაკისას, იცოდეს, რომ იგი მოუწოდებს სიბილწისა და უგვანობისკენ. და რომ არა მადლი ალლაჰისა თქვენდამი და შეწყალება მისი, ვერც ერთი ვერასდროს განიწმინდებოდით. მაგრამ ალლაჰი განწმენდს იმას, ინებებს ვისაც. ალლაჰი ყოვლისმსმენია, ყოვლისმცოდნეა! (24/21)

უდაოა, რომ ადამიანისთვის ყველაზე საშიში არის მსგავსი ფრაზების გამოყენებით (ჩემი გული სუფთაა) რელიგიური ბრძანებების უგულვებელყოფა. „მე არ ვლოცულობ, არ ვმარხულობ მაგრამ გული სუფთა მაქვს.“ მათი მიდგომა ღვთისმსახურებისადმი გაუფასურებულია და ამბობენ, რომ რელიგიური ბრძანებები-

სა და აკრძალვების მთავარი მიზანი ისაა „ადამიანს ქონდეს სუფთა გული“. რა თქმა უნდა შეუძლებელია ვინმეს გულის ჭეშმარიტი განზრახვის ცოდნა, მაგრამ სინამდვილეში გულის სინამდვილეს არა სიტყვები არამედ ქმედებები აჩვენებს. მითუმეტეს სუფთა გული, არ არის ის, რაც მას პრივილეგიურებს გახდის, ეს ისედაც უნდა ქონდეს. ყურანი ისევე როგორც ყველა საკითხში, ამ საკითხთან დაკავშირებითაც, სასარგებლო რჩევებს გვაძლევს, როგორც ამქვეყნიურისთვის, ასევე იმქვეყნიურისათვის და ხაზს უსვამს იმას, რომ ალლაჰმა იცის ყველა ჭეშმარიტი ზრახვები, ამიტომ არავინ უნდა ეცადოს საკუთარი თავი ჩათვალოს განწმენდილად/სუფთად.

და რომელნიც გაურბიან მძიმე ცოდვებს და სიბილწეს, გარდა მცირედი ცოდვებისა, უეჭველად, ღმერთი შენი ყოვლად მიმტევებელია. იგი უკეთ გიცნობთ თქვენ. აკი, გაგაჩინათ მიწისგან და აკი, თქვენ იყავით ნაყოფნი მუცელში დედათა თქვენთა. მაშ, ნუ ჩათვლით საკუთარ თავს უცოდვილად, რამეთუ იგი უკეთ უწყის, ვინცაა ღვთისმოშიში. (53/32)

როგორც აიათშია აღნიშნული, არავინ უნდა ჩათვალოს საკუთარი თავი უცოდვილად. რადგანაც სხვა აიათებში ალლაჰი გვამცნობს რომ:

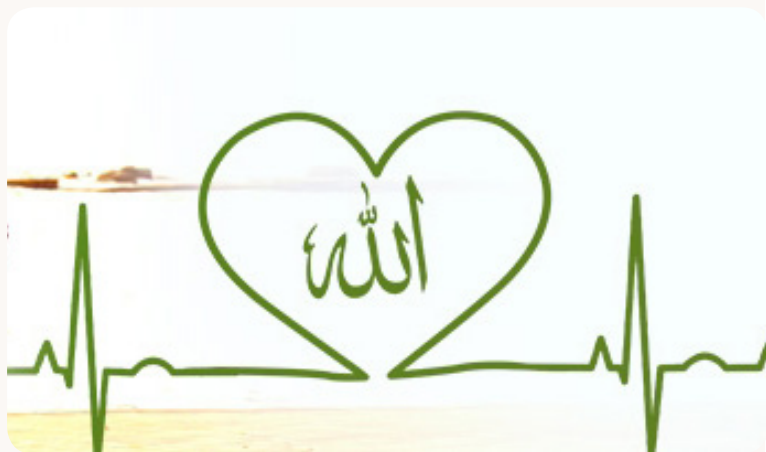
„უეჭველად, ალლაჰი უწყის გულისნადებს“ (3/119).

უმეტეს შემთხვევაში ადამიანები ცდილობენ თავი გაიმართლონ. მაშინაც კი, თუ მან იცის, რომ არასწორი ქმედებას ჩადის, ის მაინც ცდილობს გაამართლოს

თავისი ქმედებები. ყველა ადამიანს სხვადასხვა შეხედულებები აქვს, შესაბამისად, ყველა თავისი დადგენილი კრიტერიუმით ცდილობს, რომ გული გაინმინდოს და სიკეთე აკეთოს, მაგრამ ნამდვილი სიკეთე არა ადამიანების შეხედულებისამებრ, არამედ ალლაჰის მიერ დადგენილი კანონების მიხედვით უნდა გაკეთდეს. ადამიანს არ უნდა დაავიწყდეს, რომ გულისნადები და მათი ჭეშმარიტი ზრახვები, მხოლოდ ალლაჰმა უწყის. ამიტომ განკითხვის დღეს შევხვდებით იმას რასაც არ ველოდებით. გამომდინარე აქედან, არ არის საკმარისი, მხოლოდ საკუთარი შეხედულებისამებრ სუფთა გულის რწმენა, მთავარია ისეთი სუფთა გული, რომელიც ალლაჰის კმაყოფილებას დაიმსახურებს. ეს კი შესაძლებელია, მხოლოდ ალლაჰის ბრძანებების და აკრძალულების გულწრფელად შესრულებით. ამის შესახებ ყურანში ვკითხულობთ შემდეგს: „რომელთა გულები ალლაჰის სახელის ხსენებაზე ძრწოლვით ივსება და რომლებიც მომთმენნი არიან იმისა, რაც მოელით, ლოცვად დგებიან და გასცემენ იქიდან, რაც ებოძათ ჩვენგან! (22/35).

„რომელთაც ირწმუნეს, ალლაჰის ხსენებით იჯერეს გულნი მათნი. დიახ, მხოლოდ ალლაჰის ხსენებით ჰპოვებს გულნი სიმშვიდეს! (13/28).

გარდა ამისა, ყურანის თანახმად ადამიანი, რომელიც შეცდომას ჩაიდენს, შეიძლება მაშინვე არ დაისაჯოს, რადგანაც ალლაჰი უსაღვროდ მწყალობელია და რითაც მონანიებისა და გამოსწორების შესაძლებლობას გვაძლევს, რომ არა ალლაჰის წყალობა, ვერც ერთი კეთილი ადამიანიც კი, ვერ დაიმსახურებს სამოთხეს. ჩვენს მიერ გაკეთებული სიკეთეები და შესრულებული ღვთისმსახურებები, არ ნიშნავს იმას, რომ ვიმსახურებთ უკი-

დეგანო სამოთხეს. ალლაჰის მიერ ჩვენზე ბოძებული სიკეთეების საფასურს ჩვენი ქმედებით ვერ გადავიხდით. ჩვენს მიერ ჩადენილი შეცდომების გამო, ალლაჰმა რომ მაშინვე დაგესაჯოს, დედამიწაზე სულიერი არ დარჩება.

„და რომ დასაჯოს ალლაჰმა ადამიანები თავიანთი უსამართლობის გამო, არ დარჩებოდა მასზე (დედამიწაზე) სულიერი. მაგრამ გადაუვადებს მათ დათქმულ ვადამდე. და როცა მათი დრო დადგება, ვერ შეძლებენ ისინი ამის გადაწყვეტას ან დაჩქარებას ერთი საათითაც კი!“ (16/61)

გამომდინარე აქედან, ჩვენ სუფთა გულმა ლოცვამდე თუ ვერ მიგვიყვანა, სამოთხეშიც ვერ მიგვიყვანს. სამოთხემდე რომ მიგვიყვანოს აუცილებელია, ალლაჰის მიერ დადგენილი კანონების შესაბამისად გავინმინდოთ გული და ვიცხოვროთ მისი კანონების მიხედვით, რათა დავიმსახუროთ ალლაჰის კმაყოფილება და მოვხვდეთ სამოთხეში.

ალლაჰმა ყველე ჩვენგანს მოგვცეს ყურანის სწორად წაკითხვის, წაკითხულის სწორად გააზრების და მის მიხედვით ცხოვრების შესაძლებლობა.

კაპიტალისტურ საზოგადოებაში იცხოვრე ისე, როგორც მუსლიმს შეეფერება

კითხვა: შეიძლება თუ არა კაპიტალისტური წყობის დროს ისე ცხოვრება, როგორც მუსლიმებს შეეფერებათ? თუკი ეს შესაძლებელია, თავისთავში როგორი თვისებები უნდა გამოვიმუშავოთ?

პასუხი: მართალია კაპიტალისტურ საზოგადოებაში ცხოვრება ისლამის მოთხოვნებთან შესაბამისობაში ძალიან რთულია, მაგრამ სრულიად შესაძლებელია. ჯაჰილიის პერიოდის საზოგადოების ეკონომიკური პირობები, რომელთაგანაც ისლამი ამოიზარდა, თანამედროვე პირობებზე არაფრით უკეთესი არ იყო. პროცენტებმა, მევახშეობამ, ექსპლოატაციამ და ტყუილმა თავიანთ პიკს მიაღწია. ისლამი ამ გარემოში დაიბადა და გაიზარდა. მუჰამედმა შუამავალი ვაჭრობას სწორედ ასეთ პირობებში ეწეოდა და ეკონომიკურ ცხოვრებას საფუძველი ამ საზოგადოებაში ბრძოლით ჩაუყარა, რომელიც შემდგომ ისლამის ჭეშმარიტებისა და სამართლიანობის ფუნდამენტზე გაიზარდა. „კეთილდღეობის ეპოქაში“ მოშორებული იქნა პროცენტები და მევახშეობა, რომელიც მდიდარს უფრო ამდიდრებდა და ღარიბს უფრო აღარიბებდა. გარდა ამისა, ისტორიით ცნობილია, რომ სხვადასხვა აღმსარებლობის მატა-

რებლები აგრძელებდნენ თავიანთი ურთიერთობის სისტემის დაცვას. რადგანაც ჭეშმარიტი მუსლიმი - ესაა პიროვნება, რომელსაც ძალუძს ნებისმიერ საზოგადოებასა და ნებისმიერ გარემოებებში შეინარჩუნოს თავისი ცხოვრების რეჟიმი და განგაში რწმენის გამო, ისევე როგორც ოქროს მარგალიტი, რომელიც ტალახშიც რომ ჩავარდეს, თავის ფასს მაინც ინარჩუნებს.

აქედან გამომდინარე, მუსლიმი თავის ეკონომიკურ ურთიერთობებს არა კაპიტალიზმის დაქირავებული პრინციპებით უნდა აშენებდეს, არამედ ისეთი ღვთაებრივი კრიტერიუმების შესაბამისად, როგორიცაა უზენაესი ალლაჰის მიერ ნაბრძანები - ერთგულება და პატიოსნება, ალალი და არამი.

ის მორწმუნეები, რომლებიც არამუსლიმური სისტემების შიგნით ამ ღვთაებრივ კანონებსა და აკრძალვებს იცავდნენ, გარშემოწოდებდნენ თავის

ყოველთვის იყვნენ სიკეთის მაგალითები. და თვით თავიანთი თვისებების წყალობითაც კი უამრავი ადამიანისთვის ისლამის მიღების მიზეზი გახდნენ.

ვაჭრობით პატიოსნად გამომუშავების მისწრაფებას და არამის თავიანთ შემოსავალში გაურევლობას მატერიალური და სულიერი სიმდიდრე (ბარაქა) მოაქვს.

ალლაჰის შუამავალი ამბობდა: „ვაჭარი, რომელმაც საქონელი გასაყიდად გამოფინა, „მარზუყია“ (წილმინიჭებული), ხოლო „მუხთაქირი“ (სპეკულიანტი) - დანყევლილია“. (იბნ მაჯა, თიჯარათი, 6).

„ჩვენ გვყავდა არამუსლიმი მეზობელი, რომელმაც შემდგომ ისლამი მიიღო. ერთხელ, როცა მე ვკითხე, თუ როგორ გამუსლიმდა, მან ასეთი ისტორია მოყვა: „მე ისლამი მივიღე მოლა რაბის მაღალზნეობრივი ქცევის წყალობით, რომლის მინდორიც აჯიზადამში ჩემსას ესაზღვრებოდა. მოლა რაბი თავს რძის გაყიდვით ირჩენდა. ერთ საღამოს ის ჩვენთან მოვიდა და თქვა:

- მიიღეთ, ეს თქვენი რძეა.

მე გავიკვირვე:

- ეს როგორ? მე ხომ თქვენთვის რძე არ მომითხოვია.

ამ დელიკატურმა კაცმა ამიხსნა.

- მე ვერ შევნიშნე თუ როგორ გადავიდა ჩემი ერთ-ერთი ძროხა თქვენს მინდორში და იქ ძოვდა. ამიტომ ეს რძე თქვენ გეკუთვნით. მანამდე, ვიდრე ეს ბალახი მის სხეულს კვებავს, მე რძეს თქვენ მოგიტანთ. როცა მე ვუთხარი:

- რაზეა ლაპარაკი, მეზობელო! მან ხომ მარტო ბალახი ჭამა. იყოს თქვენი სასიკეთოდ!

მაგრამ მოლა რაბიმ არ დაიშალა:

- არა, არა! ეს რძე სამართლიანად თქვენ გეკუთვნით! და აგრძელებდა ჩვენთან რძის მოტანას მანამ, სანამ ძროხა შეჭმული ბალახისგან სრულად არ განთავისუფლდა.

ამ კეთილშობილი ადამიანის საქციელმა მე ძალიან ამაღელვა. ბოლოს კი ჩემი თვალებიდან უდარდელობის ბისტი (ლიბრი თვალის გუგაზე) ჩამომეხსნა და გული რწმენის შუქმა გამინათა. მე საკუთარ თავს ვუთხარი: „ჭეშმარიტად, ადამიანის რწმენა, რომელიც ასეთ მაღალ ზნეობას ფლობს - ყველაზე მაღალი რწმენაა. არ შეიძლება იმ რწმენაში ეჭვის შეტანა, რომელიც ასეთ ფაქიზ, სამართლიან, სრულყოფილ, გულწრფელ ადამიანებს ზრდის!“ შემდეგ მე „ქელიმეი შაჰადათი“ წარმოვთქვი და გავმუსლიმდი“. ეს ისტორია კიდევ ერთხელ ადასტურებს, რომ ადამიანებს ყოველთვის ალაფრთოვანებს ლამაზი ქცევები და ძლიერი პიროვნებები და ისინი მიჰყვებიან ნამდვილ პიროვნებებს, რადგანაც მუსლიმური კეთილშობილება და სიფაქიზე, თუგინდ მცირეოდენი

დელიკატურობაც კი, ადამიანისთვის რელიგიური შეხედულებებით, ხშირად გაცილებით ეფექტური შეიძლება აღმოჩნდეს, ვიდრე ლამაზი ლაპარაკი. ეს ისტორიაც ზუსტად ამის ნათელი მაგალითია.

აბდულლაჰ ბინ ომარი (ალლაჰმა დალოცოს) ამბობდა:

„თუგინდ თქვენ ლოცვით ხახვს დაემსგავსოთ (მოიხაროთ) და მარხვის დაცვით ლურსმნის მაგვარი გახდეთ, ვიდრე არამს - აკრძალულს არ მოერიდებით, ალლაჰი ასეთ ღვთისმსახურებებს არ მიიღებს“.

როცა ფრიად პატივცემული ომარის (ალლაჰმა დალოცოს) თანდასწრებით ვილაცხას აქებდნენ, ის მასზე სამ შეკითხვას აძლევდა:

- შენ მის მეზობლად ცხოვრობდი, მასთან ერთად მოგზაურობდი ან ვაჭრობას ეწეოდი? თუკი თანამოსაუბრე ყველა შეკითხვაზე უარყოფითად პასუხობდა, ფრიად პატივცემული ომარი ამბობდა:

- ვფიქრობ, შენ ის მეჩეთში დაინახე, როცა თავის ქნევით ყურანს კითხულობდა. თანამოსაუბრე პასუხობდა, რომ ეს ასეა. ფრიად პატივცემული ომარი (ალლაჰმა დალოცოს) მას უხსნიდა:

- ასეთ შემთხვევაში, ნუ აქებ უსაზღვროდ, რადგანაც გულწრფელობა თავის ქნევაში არაა.

რა სახით შევიდა ისლამი ინდონეზიაში?

ერთხელ ქსოვილებით მოვაჭრე ერთმა მუსლიმმა, ვისი გულიც ისლამის მთელი სილამაზით იკვებებოდა, გემი საქონლით დატვირთა და ინდონეზიაში გაემგზავრა. ის იქ დასახლდა და ვაჭრობას შეუდგა. მის მიერ ჩამოტანილი ქსოვილები ზუსტად იმ ხარისხის იყო, როგორიც ამ ქვეყნის მცხოვრებლებს აწყობდათ. და რადგანაც ის იყო მორწმუნე, მცირედით კმაყოფილი, ემხრობოდა პრინციპს: „დაე, შემოსავალი იყოს მცირე, მაგრამ იყოს სუფთა და პატიოსნად გამომუშავებული“. ამიტომ ის შორს იყო იმისგან, რომ საქონელი ამაღლებულ ფასად გაეყიდა. ის არ იმედოვნებდა სწრაფ გამდიდრებას და არ იყო ხარბი მომხმარებელი.

ერთხელ ის შეეცვნდა და თავის ფარდულში სამუშაოდ მოგვიანებით მივიდა. მან შეიტყო, რომ დიდი მოგება ჰქონდა მიღებული. მაშინ მასა და მის გამყიდველს შორის შემდეგი დიალოგი მოხდა:

- რომელი ქსოვილები გაყიდე შენ?

- ესა და ეს ქსოვილები, ბატონო.

- რამდენად გაყიდე?

- 10 აქჩედ.

- ეს როგორ? შენ როგორ გაყიდე ის ქსოვილი 10 აქჩედ, რომელიც 5 აქჩე ღირს? ჩვენ სხვისი უფლებები

დავარღვიეთ. შენ იცნობ მყიდველს, რომ დაინახო?

- დიახ, ვიცნობ!

- ასეთ შემთხვევაში, მოიყვანე აქ მყიდველი. ჩვენ მისი უფლებები დაუყოვნებლივ უნდა აღვადგინოთ.

გამყიდველი წავიდა, მონახა მყიდველი და მიიყვანა. ფარდულის პატრონმა მოუბოდიშა მყიდველს და ფასის სხვაობა გაუწოდა. ადრე ასეთი ურთიერთობის დაუნახავ მყიდველს ძალიან გაუკვირდა. ის ცდილობდა გაეგო ფრაზის მნიშვნელობა: „მე მაპატიე, თუკი შენი უფლებები დავარღვიე!“. ამ ისტორიაზე ყველა ლაპარაკობდა და არ გასულა ბევრი დრო, რომ თვით მეფემდეც მიაღწია. მან გამოიძახა ქსოვილებით მოვაჭრე და ჰკითხა:

- ჩვენ ადრე არასდროს გვსმენია ასეთ ურთიერთობაზე და მსგავსი ქცევებიც არ გვინახავს. თქვენი საქციელი ჩვენთვის გამოცანად იქცა. არ შეგიძლია აგვიხსნა?

ვაჭარმა ზრდილობიანად მიუგო:

- მე მუსლიმი ვარ. ისლამში მთელი დედამიწა ალლაჰს ეკუთვნის. ადამიანი კი მხოლოდ ამანათის მეპატრონეა. გარდა ამისა, ისლამში ყველა სახის გარიგება, რომელიც საზოგადოებას ვნებს, აკრძალულია. ასევე აკრძალულია არაკანონიერი შემოსავალი, პროცენტი, უზომოდ ამაღლებული ფასები, გაზრდილი გადასახადი, „გაბნი ფახიში“. ამ გარიგებაში მე უფლება

დავარღვიე. ამიტომ ჩემს შემოსავალს არამი შეერია. მე ამით, მხოლოდ შეცდომა გამოვასწორე. მაშინ მეფემ ზედზედ მიაყარა კითხვები:

- „რა არის ისლამი? რა უნდა გააკეთო, რომ მუსლიმი გახდე?“ ვაჭარმა ყველა კითხვას მსუბუქად, თანმიმდევრობით უპასუხა. მეფემ ამ ისტორიის წყალობით ისლამის რელიგიის არსებობის შესახებ პირველად გაიგო და მაშინვე გამუსლიმდა. მოგვიანებით მისმა მთელმა ხალხმაც ისლამი მიიღო“. (მეჰმედ ფაქსუ, იმან ხაიათა გეჩინჯე).

მუჰამმედ შუამავალი მბობდა: „*ალლაჰმა თავისი წყალობა ერთ კაცს გაუწია, რომელიც თქვენამდე ცხოვრობდა, რადგან ეს ადამიანი გაყიდვისას, ყიდვისას და თავისი ვალის მოთხოვნისას გაგებას ავლენდა*“. (თირმიზი, ბუიუგი, 75/1320).

იმის საიდუმლო, რომ ინდონეზია მუსლიმთა რაოდენობით ერთ-ერთი მრავალრიცხოვანი ქვეყანაა მსოფლიოში - დაახლოებით 250 მილიონი მუსლიმი - შესაძლებელია იმალება ანდემონსტრირებულ მუსლიმურ ზნეობრიობაში 5-კაპიკიანი ქსოვილის ყიდვა-გაყიდვის პროცესში. და რა ქნა ამ მუსლიმმა ვაჭარმა?

მშვიდად და ნებაყოფლობით აჩვენა ისლამის მთელი სიღრმე და ფასეულობა, მისი სულიერი აგებულება და სიბრძნე.

სურა მუღქი - 67

გაგრძელება წინა ნომრიდან;

15. იგია, რომელმაც დაადგინა თქვენთვის დედამინა მორჩილად. დაე, იარეთ მის ზურგზე, რამეთუ მასთანაა აღდგომა.

დედა - მინა, დედის კალთასავითაა ჩვენთვის დედამინა, დედა გარდაიცვლება ნავა ჩვენგან, დედამინაზე სიკვდილამდე დავდივართ, დედამინა ჩვენთვის აკვანის მსგავსია, დედა ორ წლამდე რძეს გვაძლევს, დედამინა კი სიკვდილამდე გვკვებავს. დედამინაზე არსებული ყველაფერი ალლაჰის დანესებით ჩვენთვისაა გაჩენილი.

ყველაზე ღარიბ ადამიანსაც კი - მზე ანათებს და ათბობს უფასოდ, მისთვისაა შექმნილი დღე და ღამე, მთვარე და ვარსკვლავებიც. უდიდესი ალლჰი ყველაფერს ბრძანებას აძლევს ჩვენზე მსახურებისათვის. მზეს, ქარს, წვიმას, წყალს და ა.შ. ყველაფერს. თვალის მხედველობის მსგავსი სიძვირფასის, მილიარდობით თანხა, რომ დაიხარჯოს ვერაფერი შეიქმნება. ალლაჰი ამას უანგაროდ გვაძლევს. მორწმუნეც და ურწმუნოც მას უნდა დაუბრუნდეს. ნუთუ ამ ყველაფერს ვერ უნდა ვხედავდეთ. ჩვენ რწმენით დავუბრუნდეთ მას.

16-17 ნუთუ უსაფრთხოდ გრძნობთ თავს, რომ ვინც ზეცაშია არ მოგაქცევთ მიწის ქვეშ, მაშინ როცა ინძრევა? ნუთუ უსაფრთხოდ გრძნობთ თავს, რომ ვინც ზეცაშია მოავლინოს თქვენზე ქვების გრიგალი? სულ მალე გაიგებთ, როგორია ჩემი შეგონება.

ამქვეყნად შევეცადოთ, გამჩენთან კარგი ვაჭრობა გამოგვივიდეს, კარგმა ვაჭარმა იცის მოგება. კარგი ვაჭარი ყოველგვარ წესებს დაიცავს მოსაგებად. ჩვენც, საიქიოს მოსაგებად, ყოველგვარი წესები დავიცვათ და ასე მომზადებული გავეშუროთ ალლჰთან შესახვედრად.

ეს ქვეყანა ვიცით წარმავალია, ეს ქვეყანა საიქიოსთვის დასათესად გამზადებული ყანაა, რასაც დავთესთ, იმას მივიღებთ. რას ითხოვს ალლაჰი ჩვენგან? თევბეს 111-ე აიათში მოხსენიებულია: „**უეჭველად ალლჰმა იყიდა მორწმუნეებისაგან მათი სულნი და ქონება სამოთხის სანაცვლოდ**“. როგორ უნდა მივყიდოთ ალლაჰს, სულნი და ქონება? - ადამიანთა ისლამში შესასვლელად, ადამიანების ცეცხლიდან გადარჩენისათვის თუ გავიღებთ სულს და ქონებას, მხოლოდ ამ გზით შესაძლებელია ვაჭრობა უდიდეს ალლაჰთან.

18-19 და ვფიცავ, ცრუდ შერაცხეს, რომელნიც იყვნენ მათ უნინ, მაშინ როგორი იყო ჩემი სასჯელი?! ნუთუ მათ არ უნახავთ ჩიტები მათ ზემოთ როგორ შლიან და კეცავენ ფრთებს? არავინ აკავებს მათ, გარდა მონყალისა. უეჭველად, იგი ყოვლისმჭვრეტელია.

ეს ქვეყანა სრულად საგამოცდოდ გამზადებულ საკლასო ოთახს ჰგავს. რა მოვლენებიც არის ჩვენს ირგვლივ, რა მდგომარეობებიც აქვს ადამიანებს, ეს მათი საგამოცდო ბილეთია. ჩვენ უნდა შევისწავლოთ ყველა ბილეთი, ამისათვის ალლაჰმა შუამავლები და ნიგნები გამოგვიგზავნა. მოსწავლე, რომელსაც ბილეთში არსებული საკითხები არ ეცოდინება და გაბრაზებით დახევეს ბილეთს, ის ვერ გადალახავს გამოცდას. ამქვეყნად ადვილია, შეიძლება საშემოდგომო დაენიშნოს, მაგრამ საიქიოში პირდაპირ შეფასდება ჩვენი ქმედებები და საზღაურს მივიღებთ.

სამყაროზე დაკვირვებით, ვხედავთ, ჩიტები როგორ დაფრინავენ, მთები როგორაა ლურსმნებივით ჩარჭობილი, დღისა და ღამის მონაცვლეობა, როგორ უცვლელად მეორდება და ა.შ. ვინც ამ ყველაფერს ბუნებრივ მოვლენებს დაარქმევს, მას უნდა ეთქვას, ამქვეყნად ყველაფერს დამკანონებელი ჰყავს და ბუნებრივ მოვლენებს არ ეყოლება? უეჭველად იგი ყოვლისმჭვრეტელია.

სამყაროზე დამკვირვებლები, მისი გაჩენის დღიდან, მას ვერცერთი ნაკლი ვერ უნახეს, პირიქით უფრო მეტ საკვირველებას ხედავენ, მათ გაოცებას საზღვარი არ აქვს. ეს, რომ თავისით არ გაჩნდებოდა ყველა ხვდება, გარდა ურწმუნო ადამიანებისა.

20. განა არის ვინმე, რომელსაც თქვენთვის ჰყავს ლაშქარი, რომელიც შეგენევით თქვენ, მაგიერ მონყალისა? ურწმუნონი მხოლოდ ცდუნებაში იმყოფებიან!

როგორც ვიცით, ებუ ლეჰები შუამავალს დაუპირისპირდა, მხოლოდ ორი მუსლიმი იმ დროისათვის, ცოტა ხანში, მათ ბავშვი ძვირფასი ალი შეურთდა - სულ

სამნი გახდნენ. ებუ ლეჰები მექელ მონინავეთა შორის ითვლებოდა, მან შეკრიბა მთელი მექას ხალხი მათი შვილებითურთ და ფაქტიურად ომი გამოუცხადა შუამავალს, მაგრამ როგორც სურა თებბეთშია მოხსენიებული, მას ვერ უშველა ვერც ქონებამ და ვერც შვილებმა.

დღეისათვის ზოგიერთები მუსლიმთა შესაშინებლად, ურწმუნოთა ძალებს მათ, ძალიან დიდად მოაჩვენებენ სხვადსხვა სატელევიზიო არხებით ან სოციალური ქსელებით, მაგრამ თუ ალლაჰი ჩვენსკენაა, ვინც უნდა ის დადგეს ჩვენს წინააღმდეგ. ურწმუნოებმა იციან ჩვენი ნიგნის ძალა და ისინი ყველაფერს იყენებენ, რომ როგორმე დაგვაშორონ ამ ნიგნს, დაგვანანევრონ, სხვადსხვა ნიგნები შემოგვთავაზონ და ჩვენზე იბატონონ. რა სამწუხაროა, რომ ზოგიერთი მუსლიმი ავტორიტეტებიც წამოეგო ამ ანკესს.

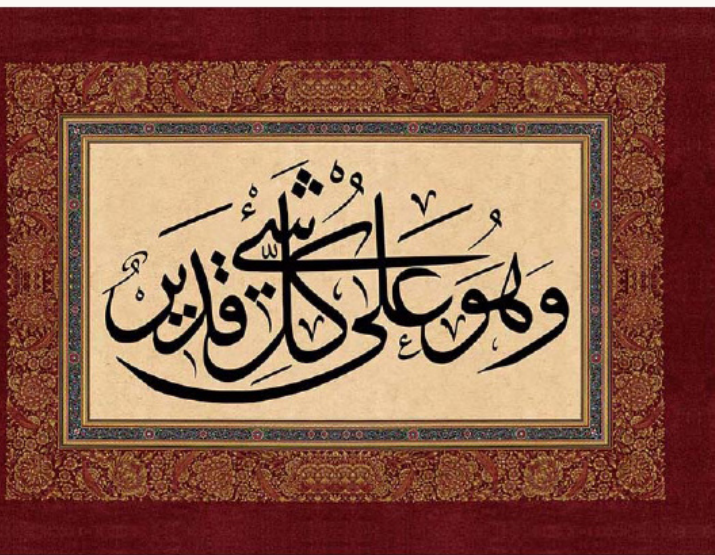
21. განა არის ვინმე, რომელიც თქვენ გაძლევთ სარჩოს, თუკი შეაკავა მისი სარჩო? არა, ისინი დაჟინებით აგრძელებენ ურჩობასა და უარყოფას.

ამ სურას ბოლო აიათში „თუ თქვენს წყალს შთანთქავს მიწა“ ანუ სარჩოს თუ არ მოგცემთ ალლაჰი, ვინ დაგეხმარებათ?

სუნთქვა შეაჩერეთ დროებით, სუნთქვა თქვენთვის ბოძებული სიმდიდრეა, მას ვერ შეაჩერებთ. თვალები დახუჭეთ დროებით, სიბრმავე ამოიგდეთ თავიდან. ყველაზე ნაცნობ ადგილას როგორ მოახერხებთ რაღაც ქმედებას, რამდენად გაგიჭირდებათ არა? წვიმა რომ არ წამოვიდეს, მიწამ სარჩო როგორ მოგვცეს? ამ ყველაფერს ალლაჰი უანგაროდ გვაძლევს.

ადამიანები, რომლებიც თავიანთ სიტყვას, ყურანის სიტყვაზე მაღლა აყენებენ და თქვენზე - ჩვენზე მბრძანებლობენ არაფრის მომცემნი არ არიან.

22. მაშ, ვინც მიდის ფორთხვით პირქვედამხობილი, უფრო სწორ გზას ადგას, თუ ის, ვინც მიდის გამართული სწორ გზაზე?

ურწმუნოთა მდგომარეობა ღამის სიბნელეში დაკარგული გზის მძებნელს ან დაკარგული ნივთის მძებნელს ჰგავს. მას ხელში გველი რომ მოჰყვეს, თოკი ეგონება. ადამიანები თითქმის ერთი საუკუნის განმავლობაში სიმღერებს თხზავდნენ კომუნიზმის შესახებ, ბოლოს კი გამოჩნდა, როგორ დაკარგეს ალლაჰის რწმენა და იქცნენ ათეისტებად, ეს კი მომავალ თაობას საუკუნეების მანძილზე დაჰყვება. რაღაცის მოპოვებაა რთული, თორემ დაკარგვა წამებში ხდება. ზოგიერთი ადამიანი, დღესაც მედიდურობის ან თანამედრობის გამო, სწორ გზიდან უხვევს, ეს კი მისთვის სავალალო შედეგით დასრულდება.

23. თქვი: იგია, რომელმაც თქვენ გააჩინათ და გიბოძათ ყურთასმენა, თვალთახედვა და შემეცნების უნარი. რაოდენ მცირეა თქვენი მადლიერება?!

ვარდი მიწით იკვებება, მაგრამ მხოლოდ სურნელს გამოსცემს, ადამიანიც მიწისაგან გაჩნდა, მიწისგან ამოსული საკვებით იკვებება, მაგრამ მსმენელი ყური აქვს, მხედველი თვალი აქვს, მგრძნობიარე გული აქვს და ამასთან ერთად დიდი ვალდებულებაც აქვს, რაც არ უნდა დავივიწყოთ და ალლაჰის წინაშე მადლიერება გამოვხატოთ. ყური - ალლაჰის სიტყვა მოვისმინოთ; თვალი - ალლაჰის სიტყვა წავიკითხოთ, გული - ალლაჰი ვინამოთ და მას ვემსახუროთ. სამყაროში გაჩენილი

ყველაფერი - გამჩენს ადიდებს, ჩვენ კი, გაჩენილებს შორის ყველაზე მაღლა დავყენა ალლაჰმა, შესაბამისად ყველაზე მეტი პასუხისმგებლობაც ჩვენ უნდა ავიღოთ საკუთარ თავზე.

24-25-26. თქვი: იგია, რომელმაც გააჩინათ დედამიწაზე და მასთან იქნებით მიბრუნებულნი! და ისინი ამბობენ: როდისღა ეს ალთქმა, თუ ხართ მართალნი? უთხარი: „ამის ცოდნა მხოლოდ ალლაჰის ნიაღშია, მე კი მხოლოდ ცხადი შემგონებელი ვარ“!

ძვირფასი ადამისა და ევას შთამომავალი დღეისათვის შვიდ მილიარდს აღწევს, მათი როგორც ფერი, ასევე ჭკუა ერთმანეთისაგან განსხვავებულია, თუ ისინი ჭკუას მოიხმარენ ალლაჰის მათზე მოცემულ სიმდიდრეებს უფრო კარგად დაინახავენ, მის სიტყვას სწორად გაიგებენ, რადგანაც ალლაჰი ბრძანებს, ყველა-ნი ჩემთან იქნებით მობრუნებულნი.

ურწმუნოთა უმრავლესობა საიქიოს, აღდგომის დღეს უარყოფენ და კითხულობენ: როდისაა ეს ალთქმა? ადამიანი ნაცრად რომ გადაიქცევა, ვინ იქნება მისი ხელახლა აღმდგენი? იგი მის გაჩენას რომ დაუფიქრდეს, ასეთი შეკითხვები არ დაებადებოდა. აღდგომის დღე როდის იქნება ალლაჰის გარდა არავინ იცის, რომ ესწავლებინა - ეცოდინებოდათ. ეს მისი ცოდნის ნიაღშია. ჩვენი ვალდებულება, ამ დღისთვის მზადება უნდა იყოს მთელი სიცოცხლის განმავლობაში.

27. და როცა დაინახეს იგი ახლოდან, გაშავდა სახენი მათი, რომელთაც უარყვეს და მათ უთხრეს: ეს არის ის, რასაც უხმობდით.

„და როცა დაინახეს,“ ეს სიტყვები ნიშნავს - და როცა დაინახავენ. რას დაინახავენ? როცა მათ მიეცემათ მათი წიგნაკი, როცა ისინი ჩავარდებიან ჯოჯოხეთის სატანჯველში, მაშინ მიხვდებიან, რომ არასწორად იფიქრეს დაა უარყვეს ალლაჰის აიათები, მაგრამ მაშინ ძალიან გვიანი იქნება. ალლაჰი კი ჩვენ წინასწარ

გვაფრთხილებს ამის თაობაზე, ჭკუათმყოფელებმა უნდა შეძლონ განსხვავების დანახვა.

28-30. უთხარი: რას ფიქრობთ, თუ დამლუპავს ალლაჰი და იმათ, ვინც ჩემთანაა ან შეგვიწყალებს, მაშინ ვინ დაიცავს ურწმუნოთ მწარე სასჯელისგან ?

თქვი: იგი მოწყალეა, ვირწმუნეთ მისი და მივენდეთ მას. სულ მალე გაიგებთ ვინ არის აშკარა ცდომილებაში.

უთხარი: რას ფიქრობთ, თუ თქვენ წყალს შთანთქავს მიწა, მაშინ ვინ მოვა თქვენთან წყაროს წყლით?

28. ადამიანები, რომლებიც სინათლის შუქით ნუხდებიან, მის ჩაქრობას ეცდებიან. ალლაჰის სხივი, ჩვენზედ ყურანის მოვლენაა, მისი ბრძანებების მიხედვით ცხოვრების წარმართვაა. ჩვენ თავისუფალი არჩევანი გვაქვს. გადაცდომებისთვის, უდიდესი ალლაჰი თუ მოისურვებს დაგვსჯის ან სასჯელისაგან გაგვათავისუფლებს.

29. ეს აიათი, ისლამის მტრებისათვის წასაკითხი აიათია. ჩვენ ვირწმუნეთ ალლაჰი და საიქიო ცხოვრება. ჩვენ ამ გზაზედ მოვკვდებით, თუ დავრჩებით, მაინც მოგებაში ვართ, მაგრამ ვინ დაიცავს ურწმუნოებს სასჯელისაგან?

30. სოფლებში იქნება ეს, თუ ქალაქში - დავუშვათ წყალი დაშრა, ვინ იქნება დამხმარე ალლაჰის გარდა. ურწმუნონი იტყვიან: ჭაბურღილებს გავაკეთებთ, მაგრამ წყალს იქაც ვერ იპოვიან. ამ სიტყვებს წყლისმცოდნეები, ურწმუნოც რომ იყვნენ არ იტყვიან, რადგანაც წყალი ალლაჰის ბოძებული, ჩვენთვის გაჩენილი სიმდიდრეა და არა რაღაც მონაპოვარი, რომელსაც ადამიანები სხვადასხვა გზებით მოიპოვებენ.

მევლანა თავის მესწვევეში წერს: ამ აიათის მოსმენისას ურწმუნომ ჭაბურღილს გავაკეთებთ თქვა. ერთ დღესაც სიზმარში იხილა დაბრმავებულიყო, მას სიზმარში უთხრეს, შენთვის მხედველობის მომცემი წყალი დაიწია, მიდი აბა დაუბრუნე

შენს თვალს მხედველობა. როცა გაიღვიძა მართლაც დაბრმავებულიყო და სიცოცხლის ბოლომდე სიბრმავით იცხოვრა, ამბობს მევლანა.

ჩვენ გვაქვს მხედველობა, ხელებს ვშლით და უდიდეს ალლაჰს ვევედრებით: ღმერთო დიდებული! შენი წყალობის კალთა გადაგვაფარე. აამინ!

უზენაესი ალლაჰი ბრძანებს:

უპაჰეჰად,

ჩვენ გარდმოვაგლინეთ შენსენება (ყურანი) და

უპაჰეჰად,

ჩვენ დამტკეღნი ვართ მისი.

15/9

დედა - ოჯახის საყრდენი

ჩვენი დედები ბევრს შრომობენ იმისთვის, რომ უზრუნველყონ ჩვენთვის პერსპექტიული მომავალი, ცდილობენ ბედნიერ გარემოში სათანადოდ აღგვზარდონ. ჩვენი დაბადებით იქმნება პატარა ოჯახი. ოჯახის ცნებას უდიდესი მნიშვნელობა აქვს ჩვენს ცივილიზაციაში. მიუხედავად იმისა, რომ ბევრ საკითხში ჩვენ ვბაძავთ დასავლეთს და ამ მხრივ სერიოზული ცვლილება უკვე შესამჩნევია, ჩვენ უნდა დავიცვათ ჩვენი კონცეფცია ოჯახის შესახებ. იმისათვის, რომ ოჯახის საფუძველი არ დაზიანდეს, ყველამ უნდა გააკეთოს ის, რაც შეუძლია ინდივიდუალურად, წინააღმდეგ შემთხვევაში ისინი იქნებიან უსულო სხეულებივით უბრალო და უსარგებლო, რომლებიც ჩავარდებიან სრულიად რობოტულ მსოფლიო წესრიგში.

ოჯახში თითოეული ინდივიდი თავისთავად ძალიან მნიშვნელოვანია... მამა ფარია, დედა – მფარველი. მამა ზოგადად ავტორიტარულია და ხელმძღვანელობს სახლის გარე საქმეებს და მიუხედავად იმისა, რომ დედა, როგორც ჩანს, დაკავებულია სახლის შიდა საქმეებით, მას უდაო ძალისხმევა სჭირდება ბევრ საკითხში, ოჯახის სისუფთავიდან დაწყებული საჭმლის მომზადებამდე, კვება და ბავშვების განათლება. დედა ჩვენი პირველი მასწავლებელია, ჯერ მისგან ვსწავლობთ ყველაფერს და ერთგვარად ვიმორებით უმეცრებას. როდესაც სამყაროში შემოვბიჯებთ ფეხს, პირველ რიგში დედისგან ვიღებთ მხარდაჭერას. მამაც მნიშვნელოვანია, მაგრამ დედა ყოველთვის შვილთანაა, მაშინაც კი, როცა მამა სამსახურშია. როგორც ზემოთ ვთქვი, როგორც

ღვთის წყალობის გამოვლინება, დედა მფარველობს შვილს, უყვარს და ფარივით იცავს გარე საფრთხისგან. ის ხდება მფარველი ანგელოზი, რომელიც სიტყვასიტყვით სწირავს სიცოცხლეს შვილისთვის. რამდენიც არ უნდა ვიმღეროთ, რამდენი ლექსი და ეპოსიც არ უნდა დავწეროთ დედებისთვის, ეს მაინც საკმარისი არ იქნება. რა ასაკშიც არ უნდა ვიყოთ, დედის თვალში ყოველთვის პატარა ბავშვი ვართ. გარკვეულ ასაკამდე შეიძლება შეგვანუხოს დედების ამ ბავშვურმა ხედვამ, მაგრამ ცოტა ხნის შემდეგ უკეთ ვხვდებით, რას გრძნობენ ისინი ჩვენს მიმართ და რატომ ზრუნავენ ჩვენზე.

ალლაჰმა, რომ არ მიანიჭოს დედებს ეს წყალობა და თანაგრძნობა, დედები ვერც ფეხმძიმობის პერიოდს გაუძლებდნენ და ვერც მთელი ცხოვრების მანძილზე შვილების ხელმძღვანელობას. ჩვენს დედებს, რომლებიც უნაკლოდ ასრულებენ ამ უდიდეს პასუხისმგებლობას, და ქალებს, რომლებიც ზრდიან ან გაზრდიან თაობებს, უნდა მივცეთ ის ღირებულება, რასაც იმსახურებენ. კაპიტალისტური სამყაროს თამაშებს არ უნდა შევწიროთ ჩვენი ლამაზი დედები. ყოველთვის უნდა გვახსოვდეს ისინი, გვიყვარდეს და ვეცადოთ

მათი გული ბედნიერებით იყოს სავსე. იმიტომ, რომ ჩვენ წარსულის დაბრუნების ძალა არ შეგვწევს. წარსული წავიდა, დრო გავიდა, ამის უკან დაბრუნების საშუალება არ არსებობს. როგორ შეგვიძლია უგულებელვყოთ დედების ძალისხმევა, რომლებიც ცხოვრების დანყების დღიდან ყოველთვის ბედნიერების და იმედის მაგალითს წარმოადგენდნენ ჩვენი ყოველი ნაბიჯის გადადგმის მცდელობაში? შეიძლება ახლა ჩვენი პირველი ნაბიჯები არ გვახსოვს, მაგრამ ეს ეტაპები ყველა ზრდასრულმა გავიარეთ.

ყოველთვის გვყავდა მფარველი ანგელოზი ჩვენს სანოლთან, და ისინი გვიზიარებდნენ ღვთის წყალობას და თანაგრძნობას ჩვენ... დედების ყოფნა რეალურად ჩვენთვის იმედია, შვებაა, რომელიც ჩვენს გულებს ეძლევა. მათი ყოფნაც კი გვახარებს, გულს გვიმსუბუქებს და ადამიანები თავს დაცულად გგრძნობთ. ღმერთმა ჯანმრთელობა და კეთილდღეობა მიანიჭოს ჩვენს ყველა დედას და მამას. მინდა გაგიზიაროთ ჩვენი ქართველი პოეტის იოსებ ნონეშვილის ლექსი, რომელიც სრულად წარმოგვიდგენს დედის არსებას:

1. დედავ - სიცოცხლის დიდო საწყისო,
დედავ - ცხოვრების ბურჯო მაგარო,
ეს გული შენი გულით ხალისობს,
შენი თვალებით ვხედავ სამყაროს.

2. ჩემს აკვანს ფერად ღილაკილებიანს
შენ დამღეროდი „ნანას“, „მზე შინას“,
რამდენი ღამე არ გძინებია,
რომ ჩემთვის ძილი გესწავლებინა.

3. შენ ჩემი ხელი ხელში გეჭირა,
არ მშორდებოდი წუთით, საათით,
რომ სიარული გესწავლებინა
შენც დადიოდი ჩემთან ტაატით.

4. მე შენი წმინდა შუქი მეფინა,
შენსკენ მოვრბოდი ხელეზგაშლილი,
რომ ლაპარაკი გესწავლებინა,
შენც ტიტინებდი ჩემთან ბალღივით.

5. დედავ, ვიყავით თითქოს ტოლები,
თითქოს ფიქრები გვქონდა საერთო,
შენც ჩემს გაკვეთილს იმეორებდი,
რომ ჩემში ცოდნის შუქი აგენტო.

6. თურმე რამდენჯერ ავად გავმხდარვარ,
რამდენჯერ სენმა ხელი დამრია,
დედავ, იმდენჯერ ბლუჯა ჭალარა,
თმებში ჭალარა შემოგპარვია.

7. როცა მაცნობდი წარსულს დარდიანს,
შენს ხმაში კრთოდა სევდა ფარული,
შენ შემაყვარე, დედავ, ნამდვილად
ჩემი ქვეყანა, ჩემი მამული.

8. ახლაც შენა ხარ ჩემი კანდელი,
სიცოცხლის დიდი გასხივოსნება,
შენ შემაყვარე დღე დღევანდელი,
ხვალინდელ დღეზე ტკბილი ოცნება.

9. შენ დამილოცე ქვეყნად კაცობა,
თავზე ნამუსის ქუდი დამხურე,
სულ შენ გეკუთვნის თუ რამ მადლობა
და სიყვარული დავიმსახურე.

10. დედავ - სიცოცხლის ტკბილო სანყისო,
დედავ - ცხოვრების დვრიტავ მაგარო,
ეს გული შენი გულით ხალისობს,
შენი თვალებით ვხედავ სამყაროს.